

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ЗАПОВЕД

№ РД01-426...../30.05/2011 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията и чл. 66, ал. 4 от Кодекса на труда и във връзка с § 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Правилника за прилагане на Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.

НАРЕЖДАМ:

I. Утвърждавам:

1. Списък с нови длъжностни наименования, включени в Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г., съгласно Приложение 1;
2. Списък на длъжности от Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г. с променени наименования, съгласно Приложение 2;
3. Списък на длъжностни наименования от Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г., с променени кодове, съгласно Приложение 3;
4. Обяснителни бележки за единични групи 2161 и 2264, съгласно Приложение 4;
5. Методологични бележки, съгласно Приложение 5.

II. Измененията и допълненията в Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г. влизат в сила от 01.06.2011 г.

III. Измененията и допълненията в Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г. да се публикуват на интернет-страницата на Министерството на труда и социалната политика за сведение и прилагане.

МИНИСТЪР:

ТОТЮ МЛАДЕНОВ

Съгласувал,

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ
СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ:

ДОЦ. Д-Р МАРИАНА КОЦЕВА

СПИСЪК

с нови длъжностни наименования, включени в Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.

Код		Наименование
1120	7053	Член на Висшия съдебен съвет
1219	7024	Началник, административна служба
1221	6009	Мениджър на търговската марка/Бранд мениджър
1321	6028	Ръководител, инфраструктура и поддръжка
1323	6011	Мениджър, инвестиционни проекти
1346	6013	Регионален директор, банка
1346	6014	Директор финансов център, банка
1346	6015	Ръководител офис, банка
2261	7013	Лекар по дентална медицина, лицево-челюстна хирургия
2359	6048	Слухово-речев рехабилитатор на деца с увреден слух
2519	6007	Специалист обучение, софтуерни приложения
2619	5010	Инспектор в Инспектората към Висшия съдебен съвет
2619	5011	Експерт в Инспектората към Висшия съдебен съвет
2619	5012	Съдебен администратор
2619	5013	Съдебен помощник
2619	5014	Прокурорски помощник
2619	5015	Съдебен съветник
4211	3018	Пазител ценности, БНБ
8322	2007	Шофьор, куриер

СПИСЪК

на длъжности от Националната класификация на професиите или длъжностите, 2011 г. с променени наименования

Код		Старо наименование	Ново наименование
1221	6003	Мениджър продажби	Мениджър покупки/продажби
1221	6004	Маркетинг мениджър	Маркетинг мениджър/Директор маркетинг
4211	3008	Банков служител, касиер	Банков служител, касиер/ Касиер, банка
7215	2013	Монтажник, такелажник	Работник/Монтажник, такелажник

СПИСЪК

на длъжности от Националната класификация
на професиите и длъжностите, 2011 г. с променени кодове

Стар код		Нов код		Наименование на длъжност
1111	9023	1111	4023	Заместник-кмет, район
1120	7014	1120	6014	Заместник-директор, предприятие
1120	7013	1120	6013	Заместник-директор, организация

2161 Архитекти

Архитектите извършват дейности в инвестиционното проектиране и устройственото планиране, контролират изграждането, поддържането и възстановяването на сгради.

Архитектите изпълняват следните основни задачи:

- разработват или усъвършенстват архитектурни теории и методи;
- планират, изработват и координират устройствени планове на територията на Република България;
- планират, изработват и координират устройствени планове за озеленяване;
- инспектират строителни обекти и консултират клиенти, ръководители и други заинтересовани лица за определяне на вида, стила и размера на проектираните сгради и измененията на съществуващи сгради;
- осигуряват информация за дизайн, материали и срокове за строеж;
- изготвят проектна документация, включително скици и чертежи и интегрират структурни, механични и естетически елементи към окончателния архитектурен проект;
- изготвят спецификации и договорни документи, предназначени за строители и изготвят оферти от името на клиентите;
- установяват необходимите контакти за да осигурят изпълнението на проекта относно стил, цена, срокове и съответствие със законодателството;
- идентифицират и намират най-доброто решение относно функционалността и интериора на сградите и изготвят необходимите проекти, чертежи и планове;
- контролират строителни или възстановителни работи за осигуряване на съответствие със спецификациите и стандартите за качество;
- съветват и се консултират с други специалисти.

Примерни длъжности в единичната група:

- Главен архитект
- Архитект
- Архитект, интериор

Не включва:

- Урбанист - 2164
- Ландшафтен архитект - 2162
- Декоратор, интериор - 3432
- Интериорен дизайнер - 3432

2264 Физиотерапевти

Физиотерапевтите изпълняват рехабилитационни програми, назначени от лекар-специалист по “Физикална и рехабилитационна медицина”, които подобряват или възстановяват човешките двигателни функции, увеличават способностите за движение, облекчават болкови синдроми, извършват профилактика на наранявания, травми, болести или увреждания. Те прилагат широк спектър от физиотерапевтични методи и техники като кинезитерапия, електротерапия, топлинна терапия, хидротерапия и светлинна терапия.

Физиотерапевтите изпълняват следните основни задачи:

- провеждат тестове на мускулите, ставите и функционалната способност на тялото с цел да се оценят физическите проблеми на пациента;
- поставят цели и изготвят програми на пациенти с цел намаляване на физическата болка, укрепване на мускулите, подобряване на сърдечно-съдовите и дихателните функции, възстановяване на подвижността на крайниците и подобряване на баланса и координацията;
- изпълняват програми и лечение на пациенти чрез използване на терапевтичните свойства на раздвижването, загряването, охлаждането, масажа, манипулацията, хидротерапията, електротерапията, терапия с ултравиолетова и инфрачервена светлина и ултразвук;
- инструктират пациенти и техните семейства за начина на провеждане на рехабилитационни процедури в извънболнични условия;
- записват и съхраняват информация за здравния статус на пациента и реакцията на организма на определен вид лечение и предоставят тези данни на други медицински и здравни специалисти, ако се налага допълнително и комплексно лечение;
- разработват и внедряват съгласувани с лекар специалист програми за контрол и превенция на често срещани физически проблеми и смущения.

Примерни длъжности в единичната група:

- Рехабилитатор
- Рехабилитатор, специалист
- Рехабилитатор, рехабилитационни методики и лечение на деца с церебрална парализа

Не включва:

- Ерготерапевт - 2269
- Кинезитерапевт - 3255
- Масажист - 3255

НАЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРОФЕСИИТЕ И ДЛЪЖНОСТИТЕ, 2011 г.

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Същност и предназначение

1. Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г. (за краткост наричана НКПД-2011) определя професионалната и длъжностната структура в Република България.
2. НКПД-2011 осигурява прякото прилагане на Международната стандартна класификация на професиите (International Standard Classification of Occupations, 2008 (ISCO-08)) в практиката на Република България. При дефинирането на обхвата на позициите са отразени изискванията на европейското и националното законодателство, както и специфични национални особености, свързани с образователната система и системата за обучение на възрастни, организацията на производството, труда и управлението, заплащането на труда, социалното осигуряване и други.
3. НКПД-2011 осигурява изпълнението в Република България на изискванията на Регламент (ЕО) № 1022/2009 (ОВ, L 283 от 30 октомври 2009 г.) и на Препоръка 2009/824/ЕО на Комисията от 29 октомври 2009 г. относно използването на ISCO-08. Разликите в наименованията на някои от позициите на ISCO-08 и на позициите от Структурата на НКПД-2011 целят по-адекватното отразяване на обхвата им в съответствие с националното законодателство.
4. НКПД-2011 се прилага от всички предприятия и организации и осигурява единство при управление на труда и трудовите отношения.
5. НКПД-2011 се прилага за:
 - 5.1. изучаване, анализиране и прогнозиране на професионалната структура на заетите и безработните;
 - 5.2. извършване на международни сравнения и анализи в областта на пазара на труда;
 - 5.3. управление на човешките ресурси;
 - 5.4. осигуряване на информация за целите на социалното осигуряване, политиката на пазара на труда, политиката по доходите и др.
 - 5.5. статистическите изследвания и преброяването на населението.
6. Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г. (НКПД-2011) включва:
 - 6.1. Методологични бележки;
 - 6.2. Структура на Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.;
 - 6.3. Обяснителни бележки по обхвата и съдържанието на позициите от Структурата на Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.;
 - 6.4. Списък на длъжностите в Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.;

- 6.5. Азбучен определител на длъжностите в Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.;
- 6.6. Кодова таблица за преход от Националната класификация на професиите и длъжностите, 2005 г. към Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.
7. Методологичните бележки дефинират основните понятия и правилата за класифициране, подпомагащи еднозначното прилагане на класификацията. Списъкът на длъжностите определя длъжностната структура на работната сила. Той дава възможност за откриване принадлежността на всяка длъжност от НКПД-2011 към определена единична група, група, подклас и клас, както и нейния код в НКПД-2011. Длъжностите, включени в една единична група, определят обхвата на единичната група професии. В обяснителните бележки всяка позиция на равнищата клас, подклас, група и единична група на НКПД-2011 е дефинирана чрез описание на обхвата и съдържанието ѝ като общи функции и задачи, характерни за професиите от съответната позиция. Азбучният определител на длъжностите включва всички длъжности, подредени по азбучен ред. Кодовата таблица за преход дава връзката на НКПД-2005 към НКПД-2011 и обратно – от НКПД-2011 към НКПД-2005, като връзката се осъществява чрез съответствие на равнище длъжност.
8. Редът и условията за използване, поддържане и актуализиране на НКПД-2011 са уредени в Правилника за нейното прилагане.

Основни понятия

9. Основните понятия, приложими в НКПД-2011 са:
- 9.1. **Длъжност** - съвкупност от функции и задачи, които едно лице изпълнява на работното си място, включително в качеството му на работодател или самонает.
- 9.2. **Професия** - съвкупност от длъжности, чиито основни функции и задачи се характеризират с висока степен на сходство.
- 9.3. **Специалност** - съвкупност от знания и умения за конкретен вид трудова дейност, включена в една професия и придобивана в резултат на формално професионално образование или обучение.
- 9.4. **Професионална квалификация** - мярка за степента на владене на знания, умения и професионално значими качества, придобити чрез обучение или трудов опит.
- 9.5. **Образователното и квалификационно ниво** - съвкупност от знания и умения, необходими за изпълнението на определена длъжност, съобразени с българското законодателство. За нуждите на Класификацията са определени десет образователни и квалификационни нива:
- **Образователно и квалификационно ниво 0** - без изискване за степен на професионална квалификация и образователно равнище;
 - **Образователно и квалификационно ниво 1** - първа степен на професионална квалификация и/или завършен VI клас;
 - **Образователно и квалификационно ниво 2** - втора степен на професионална квалификация и/или завършен X клас;
 - **Образователно и квалификационно ниво 3** - трета степен на професионална квалификация и/или завършено средно образование или придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити за завършване на средно образование;

- **Образователно и квалификационно ниво 4** - четвърта степен на професионална квалификация и/или завършено средно образование;
- **Образователно и квалификационно ниво 5** – образователно-квалификационна степен “професионален бакалавър по...”;
- **Образователно и квалификационно ниво 6** - образователно-квалификационна степен “бакалавър”;
- **Образователно и квалификационно ниво 7** - образователно-квалификационна степен “магистър”;
- **Образователно и квалификационно ниво 8** – длъжността се упражнява по призвание;
- **Образователно и квалификационно ниво 9** – длъжността се заема чрез избор.

Образователните и квалификационните нива от 1 до 4 са формулирани в съответствие със Закона за професионалното образование и обучение, а образователните и квалификационните нива от 5 до 7 – в съответствие със Закона за висшето образование.

За всяка длъжност в НКПД-2011 е определено минималното образователно и квалификационно ниво за нейното заемане.

Структура на НКПД-2011 и схема на кода

10. Структурата на НКПД-2011 има четири йерархични равнища: клас, подклас, група и единична група, които съвпадат с йерархичните равнища на ISCO-08.
11. Всяка длъжност в НКПД-2011 се кодира посредством уникален осемзначен цифров код, който съдържа информация за единичната група, към която се класифицира длъжността, минималното образователно и квалификационно ниво за заемането ѝ и поредния номер на длъжността в единичната група.

12. Схемата на кода на позициите в НКПД-2011 е:

X	Клас, означен с еднозначен цифров код
XX	Подклас, означен с двузначен цифров код
XXX	Група, означена с тризначен цифров код
XXXX	Единична група, означена с четиризначен цифров код
XXXX XXXX	Длъжност, означена с осемзначен цифров код, в който първите четири знака указват единичната група, петият знак указва минималното образователно и квалификационно ниво за длъжността, а последните три цифри са пореден номер на длъжността в единичната група

13. НКПД-2011 съдържа длъжности, разпределени в 436 единични групи. Всяка длъжност се класифицира само към една единична група професии. Единичните групи професии са агрегирани в групи, групите - в подкласове, а подкласовете в класове.

14. Броят на групировките в йерархичните равнища на НКПД-2011 са представени в следващата таблица:

Клас	Подкласове	Групи	Единични групи
1 Ръководители	4	11	31
2 Специалисти	6	27	92
3 Техници и приложни специалисти	5	20	84
4 Помощен административен персонал	4	8	29
5 Персонал, зает с услуги за населението, търговията и охраната	4	13	40
6 Квалифицирани работници в селското, горското и рибното стопанство	3	9	18
7 Квалифицирани работници и сродни на тях	5	14	66
8 Машинни оператори и монтажници	3	14	40
9 Професии, неизискващи специална квалификация	6	11	33
0 Професии във въоръжените сили	3	3	3
Общо групировки в НКПД-2011:	619	43	130
		130	436

15. При кодирането на групировките са спазени и следните специфични правила:

- когато групата съдържа само една единична група, последният знак на кода на единичната група е „0”;
- единичната група „некласифицирани другаде” има същото наименование като групата, последвано от израза „н.д.”, а четвъртият знак в кода е „9”.

Правила за класифициране

16. Класифицирането на дадена длъжност към единична група професии се прави на основата на обхвата, дефиниран в обяснителните бележки за позициите на Класификацията.

17. Когато естеството на работата се характеризира със съвместяване на функции и задачи, характерни за повече от една длъжност, длъжността се класифицира само с един код, като за неговото определяне се използват следните **приоритети**:

17.1. На длъжността се присвоява кодът на единичната група с най-голям относителен дял от времето, необходимо за изпълнение на задачите.

17.2. Приоритет имат длъжностите, чиито задължения са свързани с етапа на производството, а не с търговията, транспорта или услугите.

17.3. При комбиниране на задължения, изискващи различни равнища на образование и квалификация и различен стаж, приоритет има длъжността с най-висока степен на квалификация.

18. Когато въз основа на анализ на функциите и задачите една длъжност не може да бъде отнесена към конкретна единична група, тя се класифицира към единична група „....., некласифицирани другаде”.

19. Символът „/” (дясно наклонена черта) в длъжностните наименования от НКПД-2011 указва наличие на алтернативност (напр. Главен редактор, радио/телевизия; Ръководител/Началник/Мениджър отдел). В тези случаи наименованието на длъжността се определя по преценка на прилагащите организации, като се използва само една от думите, отделени със символа „/”.

20. Когато за някоя длъжност се налага да се открие важноста и отговорността на изпълняваните функции и задачи, към длъжностното наименование от НКПД-2011 могат да се включват и допълнителни определители като: заместник, завеждащ, старши, младши, висш, главен, водещ, майстор, помощник, стажант и други, като се ползва осемцифровия код от НКПД-2011 за съответната длъжност.
21. С изключение на длъжностите, определени с нормативен акт, работодателите решават индивидуално всеки отделен случай на несъответствие между изискваното от НКПД-2011 минимално образователно и квалификационно ниво за заемане на дадена длъжност и притежаваните от зетото или кандидатстващото за длъжността лице образование и професионална квалификация.
22. С цел недопускане на еднаквост на длъжностни наименования в НКПД-2011, в случаите, в които в различни единични групи са включени еднакви длъжностни наименования, към тях са въведени кратки допълнителни уточнения (напр. Главен инженер, предприятие; Главен инженер, преработваща промишленост; Главен инженер, добивна промишленост; Главен инженер, строителство; Главен инженер, община/район; Главен инженер, Столична община) . Тези допълнителни уточнения не са съществен елемент от длъжностното наименование и прилагащите организации не са задължени да ги ползват при изготвяне на разписанията на длъжностите.
23. Списъкът на длъжностите в една единична група професии може да се изменя и допълва. Включването на нова длъжност става по процедура, определена в Правилника за прилагане на Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.
24. В националната практика на Република България не се използват следните единични групи от ISCO-08: 1113 – Традиционни старейшини и селски водачи/управници; 3221 – Помощник-медицински сестри; 3222 – Помощник-акушерки; 3251 – Асистенти и терапевти в денталната медицина; 3252 – Специалисти по медицински досиета и здравна информация; 3258 – Приложни специалисти в оказването на спешна медицинска помощ; 4414 – Писари и сродни на тях; 9624 – Носачи на вода и дърва за горене. В тези единични групи не се включват длъжности. В информационните системи, които поддържат информация по професии, тези кодове не се прилагат.